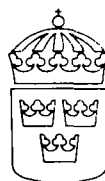

Lagutskottets yttrande

1988/89:LU4y

Konsumentpolitiken och EG

1988/89
LU4y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har berett berörda utskott tillfälle att yttra sig över följande motioner om EG, nämligen 1988/89:U503, U519, U535, U536, U560–U599, U600–U606, U608, U609, T618 och Ub806 yrkande 31.

Lagutskottet, som funnit att endast motionerna U583, yrkandena 1–3, av Carl Frick (mp), U585, yrkandena 1, 2 A, 2 C och 3 delvis, av Claes Roxbergh m.fl. (mp) samt U586 yrkande 5 av Claes Roxbergh (mp) berör lagutskottets beredningsområde, har beslutat att avge yttrande över dessa motionsyrkanden.

I motion U583 yrkas (yrkande 1) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den skyndsamt skall utreda hur ett kraftigt förstärkt konsumentskydd på alla nivåer i samhället skall kunna byggas ut inför Sveriges EG-anpassning. Till utveckling av yrkandet anför motionären att konsumentverket och andra myndigheter på konsumentskyddsområdet bör förstärkas. Motionären yrkar vidare (yrkandena 2 och 3) tillkännagivanden av innebörd att EG-anpassningen inte skall få innebära försämringar av konsumentskyddet resp. att de fall av EG-anpassning som beslutas skall innebära ett bättre konsumentskydd. I motion U585 yrkas (yrkande 1) att konsumentverkets verksamhetsområde skall undantas från EG-anpassning samt (yrkandena 2 A och 2 C) tillkännagivanden om att EG-anpassningen inte får leda till fördröjning av planerade förbättringar av konsumentskyddet när det gäller barnsäkerhet och inte heller till försämrade konsumentupplysning. Slutligen yrkas (yrkande 3 delvis) ett tillkännagivande att EG-anpassningen inte får förhindra skärpningar av svenska regler mot våldsstimulerande varor t.ex. krigsleksaker. Motionären i motion U586 yrkar (yrkande 5) att EG-anpassningen inte får leda till att Sverige tvingas lätta på förbudet mot alkoholreklam.

Lagutskottet får anföra följande.

Riksdagen lade våren 1988 fast riktlinjer för hur det svenska deltagandet i det västeuropeiska integrationsarbetet skall gestalta sig (prop. 1987/88:66, UU 24). I sitt av riksdagen godkända betänkande i ärendet framhöll utrikesutskottet därvid bl.a. att pågående och förestående kontakter och förhandlingar med de europeiska gemenskaperna borde vara förutsättningslösa och att målet borde vara att bredda och fördjupa samarbetet med EG på varje område så länge detta är förenligt med neutralitetspolitiken. Enligt utrikesutskottet borde inget område vara undantaget från förhandlingar,

dock kunde det på några punkter finnas gränser för hur långt vi kan gå i harmonisering av svenska regler till vad som gäller inom EG. Vad utskottet anfört gav riksdagen som sin mening regeringen till känna.

Vad särskilt gäller konsumentpolitiken vill lagutskottet vidare erinra om vad utskottet anförde i sitt yttrande (LU 1987/88:7 y) till utrikesutskottet över regeringens förslag till riktlinjer för EG-arbetet. Enligt utskottet var det angeläget att samarbetet med EG på konsumentpolitikens område intensifierades. Ett viktigt led i strävandena mot ett ökat samarbete måste vara, framhöll utskottet, att vi i görlig mån försöker avveckla tekniska handelshinder genom en harmonisering av lagar och andra författningar. Utskottet ansåg det betydelsefullt att svenska myndigheter går igenom EG:s regler på olika områden och tar till vara de möjligheter till harmonisering som finns samt att vi från svensk sida och helst i nordisk samverkan försöker utöka och intensifiera det samarbete med EG som pågick på konsumentpolitikens område bl.a. när det gällde standarder för säkerhetskrav på olika produkter. Vägledande borde självfallet vara att vår nuvarande höga ambitionsnivå när det gällde skyddet för konsumenterna skall upprätthållas. I fråga om produktsäkerhetsarbetet var det dock enligt utskottet inte givet att nuvarande svenska regler alltid är de mest genomtänkta.

Enligt utskottets mening äger vad som sålunda anfördes år 1988 fortfarande giltighet. I sammanhanget vill utskottet även hänvisa till att Nordiska rådet vid dess nyligen avslutade 37:e session på förslag av juridiska utskottet rekommenderat Nordiska ministerrådet att anta ett samarbetsprogram på konsumentområdet i överensstämmelse med ett framlagt ministerrådsförslag och juridiska utskottets synpunkter. I förslaget betonas bl.a. vikten av det nordiska samarbetet i internationella sammanhang. Det framhålls att det nordiska harmoniseringsarbetet på konsumentområdet måste stå i samklang med motsvarande arbete i EG och EFTA samt att de nordiska länderna genom samverkan har större möjligheter att påverka ställningstaganden i olika internationella organ och därmed att få gemensamma intressen beaktade och den nordiska ambitionsnivån värnad. Särskild vikt kommer enligt förslaget att läggas vid att Norden kan framstå enad i europeiska och andra internationella standardiseringsorganisationer. I sitt betänkande över förslaget understryker juridiska utskottet vikten av att de nordiska länderna samordnar sin konsumentpolitik bl.a. för att kunna uppträda enade inför Västeuropa i övrigt. Utskottet stöder att särskild betydelse tillmäts bl.a. utvecklingen i relation till EG:s inre marknad.

Mot bakgrund av det anförda kan lagutskottet inte finna annat än att de i motionerna U583 och U585 yppade farhågorna för negativa konsekvenser av ett svenskt samarbete med EG på konsumentområdet är grundlösa. Enligt lagutskottets mening får yrkandena i de nu aktuella motionerna uppfattas som främst syftande till att vårt framtida samarbete med EG i konsumentfrågor skall försväras eller rent av förhindras. Motionärernas önskemål står därmed i strid inte bara med 1988 års riksdagsbeslut om riktlinjerna för Sveriges deltagande i det västeuropeiska integrationsarbetet utan också med de nordiska strävandena mot ett ökat samarbete på konsumentområdet. Utskottet kan därför inte ställa sig bakom förslagen i motionerna och förordar att de avstyrks.

Vad härefter angår yrkandet i motion U586 om alkoholreklamen vill utskottet erinra om att ett motionsyrkande med samma syfte övervägdes av utskottet i samband med riktlinjerna för EG-arbetet. I sitt yttrande framhöll utskottet att det var angeläget att i Sverige gällande regler för marknadsföring av alkoholdrycker inte kringgås genom att en ökad reklam för dessa varor riktas mot Sverige genom satellitsända TV-program. Risken för en ökning av reklamen förelåg enligt utskottet oavsett om Sverige medverkade i det europeiska samarbetet eller inte. Eftersom frågan om reklam begränsning i första hand måste lösas på det internationella planet kunde emellertid våra möjligheter att komma till rätta med problemet vara större om vi aktivt deltog i detta arbete. Utskottet hänvisade till att det då inom Europarådets ram pågick arbete med en konvention om gränsöverskridande TV-sändningar vilken avsågs reglera bl.a. satellitsänd reklam och underströk vikten av att Sverige verkade för att frågan om marknadsföringsregler för satellitreklam fick en från våra utgångspunkter tillfredsställande lösning. Såvitt gällde marknadsföringen i övrigt av alkohol betonade utskottet att integrationsarbetet inte får leda till att Sverige hindras från att behålla eller införa regler som kan anses erforderliga för att uppnå målen för vårt lands alkoholpolitik.

Utskottet har inte anledning att nu bedöma frågan om alkoholreklamen annorlunda. Enligt vad utskottet inhämtat har arbetet med en Europarådskonvention om gränsöverskridande TV-sändningar också fortskridit så långt att ett reviderat förslag till konvention föreligger och att förslaget kommer att tas upp för behandling i maj i år. Utskottet förordar att inte heller yrkandet i motion U586 föranleder någon riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 21 mars 1989

På lagutskottets vägnar

Rolf Dahlberg

Närvarande: Rolf Dahlberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inger Hestvik (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Gunnar Thollander (s), Hans Rosengren (s), Bengt Harding Olson (fp), Stina Eliasson (c), Elisabeth Persson (vpk), Elisabet Franzén (mp), Lena Boström (s) och Charlotte Cederschiöld (m).

Avvikande meningar

1. EG och konsumentskyddet

Elisabeth Persson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Mot bakgrund" och slutar med "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna U583 yrkandena 1, 2 och 3 samt U585 yrkandena 1, 2 A, 2 C och 3 delvis inte bör föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Elisabet Franzén (mp) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Riksdagen lade" och slutar med "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Riksdagens beslut våren 1988 att Sverige skall anpassas till EG innebär en epokgörande förändring av villkoren för det svenska samhället. Regler som kommit till för att skydda konsumenterna här i landet skall efter hand anpassas till EG:s inre marknad vilket innebär att Sverige inte ensamt får ha kvar standardbestämmelser och andra normer om normerna inte omfattas av hela EG-gemenskapen. Svenska myndigheter har på flera områden arbetat med att ta fram normer som skall bli gemensamma med EG:s. I endast ett fall har man med framgång lyckats hävda svenska standarder och fått EG att höja sina normer till svensk nivå. Det är det vid det här laget välkända exemplet med barnleksaker.

Det finns en lång rad områden där Sverige möter betydligt större svårigheter. Ur en av konsumentverkets rapporter kan man hämta exemplen barnsäkerhet (centrifuger som kan slita av armar eller spisar som bränns), elektriska hushållskapitalvaror, hobby- och sportartiklar, betalningsmetoder, sällskapsresor, avtalsvillkor, krediter, priser och marknadsföring. Belysande är vad konsumentverkets generaldirektör nyligen anförde i en TT-intervju om att "Sveriges dilemma är att det i allmänhet inom EG-länderna ställs lägre säkerhets- och kvalitetskrav på konsumentprodukter".

Mot denna bakgrund är det i hög grad angeläget att statsmakterna noga följer utvecklingen på konsumentområdet och i tid tar de initiativ som erfordras för att skyddet för konsumenterna inte skall urholkas. Om Sverige försäkras sig om att EG-anpassningen inte inverkar menligt på konsumenternas rättigheter så har vi nämligen också friheten att bygga ut konsumentskyddet i den takt som vi önskar.

Det anförda bör riksdagen med anledning av motionerna U583 yrkandena 1, 2 och 3 samt U585 yrkandena 1, 2 A, 2 C och 3 delvis som sin mening ge regeringen till känna.